

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Jaworek M. *Transnational Corporations in the World Economy: Formation, Development and Present Position*. [Електронний ресурс] / M. Jaworek, M. Kuzel // *Copernican Journal of Finance & Accounting*. – 2015. – 4(1). – 55–70. Режим доступу: <http://dx.doi.org/10.12775/CJFA.2015.004>.

2. UNCTAD. *The world's top 100 non-financial TNCs, ranked by foreign assets, 2013 a* [Електронний ресурс]/ UNCTAD. – 2015. – Режим доступу : http://unctad.org/Sections/dite_dir/docs/WIR2014/WIR14_tab28.xls.

3. Хилл Ч. *Международный бизнес*. 8-е изд. / Ч. Хилл. – СПб.: Питер, 2013. – 688 с.

4. Coghlan A. *Revealed – the capitalist network that runs the world* [Електронний ресурс] / A. Coghlan, D. MacKenzie. – Режим доступу: <https://www.newscientist.com/article/mg21228354-500-revealed-the-capitalist-network-that-runs-the-world>.

АННА ТАВАЛІКА

Науковий керівник:

К.е.н., доц. Комар Н. В.

СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ ШОС В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Глобалізація міжнародної господарської діяльності та зростаюча взаємозалежність держав призводять до підвищення ролі багатосторонньої координації торговельно-економічних відносин і статусу відповідних міжнародних організацій у системі регулювання міжнародної торгівлі. Багатостороннє регулювання сприяє повнішому використанню переваг сучасного міжнародного поділу праці, здійснює вплив на гармонізацію урядових рішень з питань міжнародних торговельно-економічних відносин, не торкаючись національного суверенітету його учасників, але спрямовуючи їх дії на динамічний і справедливий розвиток міжнародної торгівлі [1].

Однією із таких організацій є Шанхайська організація співробітництва. Передумови до створення ШОС були закладені ще в 60-і роки ХХ століття, коли СРСР і КНР вступили в переговори щодо вирішення територіальних суперечок. Після розпаду Радянського Союзу з'явилися нові учасники переговорів в особі Росії та держав Центральної Азії. Після того як КНР вирішила територіальні суперечки з сусідніми державами СНД (Росією, Казахстаном, Киргизією і Таджикистаном), з'явилася можливість подальшого розвитку регіонального співробітництва.

У 1996 році була утворена «Шанхайська п'ятірка», яка передбачала постійні механізми співробітництва: зустрічі міністрів і експертних груп. У 2001 році була проведена зустріч в Шанхаї. Тоді п'ять країн-учасниць прийняли до складу організації Узбекистан, що спричинило перейменування організації в

Шанхайську організацію співпраці. Країни-члени ШОС дуже активно співпрацюють з іншими країнами світу, зокрема в сфері торгівлі. Одним із суб'єктів цієї співпраці є Україна. Так, наприклад, наша держава торгує з Китаєм, щоправда в останні роки показники торгівлі з ним погіршились. Згідно з даними Генеральної митної адміністрації КНР, у 2015 році товарообіг між Україною та КНР склав 7,074 млрд. дол. США. Цей показник менше аналогічного у 2014 р. на 17,6%. При цьому, експорт Китаю в Україну становив 3,517 млрд. дол. США (зменшився на 31,1%), а імпорт Китаю з України – 3,557 млрд. дол. США (збільшився на 2,1%). Щодо аналізу структури двосторонньої торгівлі, то спостерігається зниження обсягу імпорту України з Китаю по всіх основних групах товарів, що скоріш за все, пов'язано із суттєвим збільшенням курсу долара США по відношенню до гривні.

Збільшення експорту української продукції до Китаю відбулося завдяки збільшенню обсягів поставок зернових культур у 3,5 рази, жирів та олій – на 41,6% та механічного обладнання, машин, устаткування – на 8,4%. При цьому відбулось зменшення поставок мінеральних продуктів – на 33,3%. Крім того, протягом останнього десятиріччя Китай налагодив власне виробництво продукції, яка традиційно складала основу українського експорту до країн світу: продукція чорної та хімічної металургії, яка свого часу і забезпечувала позитивне сальдо у торгівлі з КНР.

Якщо говорити про інвестиції, то двостороннє інвестиційне співробітництво поки що не відповідає можливостям Китаю і потребам України. Нарощування обсягів імпорту прямих іноземних інвестицій України з КНР не супроводжується активізацією інвестиційного співробітництва, українські інвестиції в КНР також практично відсутні. Станом на 2015 р. обсяг інвестицій з КНР в економіку України складав 22,6 млн. дол. США. А загальний обсяг інвестицій з України до Китаю відповідно становив 1,4 млн. дол. США [2].

Щодо зовнішньої торгівлі товарами та послугами України з Російською Федерацією, то за цей самий період їх обсяги становили 15 990,9 млн. дол. США і зменшилися у порівнянні із 2014 роком на 10 902,2 млн. дол. США (40,5%). Експорт товарів і послуг України до Росії становив 7846,5 млн. дол. США і у порівнянні із 2014 роком зменшився на 5472,5 млн. дол. США (41,1%). А імпорт товарів та послуг України з Росії становив 8144,4 млн. дол. США і у порівнянні із 2014 роком також зменшився на 5429,7 млн. дол. США (40,0%). Безумовне зменшення обсягів торгівлі між країнами можна пояснити тією ситуацією, яка склалась зараз між Росією та Україною. Скоріш за все показники не будуть збільшуватись до тих пір, поки суперечки між нашою державою та РФ не будуть вирішені.

Обсяг ж прямих інвестицій в Україну з Російської Федерації станом на 2015 р. становив 3392,1 млн. дол. США (7,8% загального обсягу, який надійшов в Україну), а обсяг прямих інвестицій з України в РФ становив 122,8 млн. дол. США (2,0% від загального обсягу інвестицій України в економіки країн світу) [3].

Відносини ж між Україною і Таджикистаном традиційно носять більш стабільний і дружній характер, і як правило вони відрізняються довірливістю та взаєморозумінням при обговоренні й вирішенні важливих питань. Обсяг товарообігу між Таджикистаном і Україною в 2010 році досяг 200 млн. дол. США, що на 65% більше в порівнянні з 2009 роком і в цілому взаємна торгівля має тенденцію до збільшення. У загальному зовнішньоторговельному обороті Таджикистану питома вага України на 2010 рік у порівнянні з аналогічним періодом 2009 року збільшилась на 1,8% і складала 5,2%. В той же час частка України в торгівлі Таджикистану серед країн СНД складала 11,6%.

Пріоритетним напрямком економічної взаємодії цих двох країн є співробітництво в сфері енергетики, яскравим підтвердженням того є той факт, що близько 90% технічного обладнання гідроелектростанцій Таджикистану вироблено на промислових підприємствах України. Таджикистан також зацікавлений у залученні українських інвесторів в економіку своєї країни, створенні спільних промислових підприємств, у тому числі з виробництва енергетичного обладнання, видобутку та переробці природних ресурсів та сільськогосподарської продукції. У числі перспективних напрямів співпраці між Україною і Таджикистаном – надання на лізинговій основі сільськогосподарської техніки, залізничних вагонів Україні та участь українських підприємницьких кіл в будівництві нових ліній залізниць в Таджикистані [4].

Отже, на прикладі Китаю, Росії і Таджикистану бачимо, що Україна активно співпрацює з країнами ШОС. Звичайно, в останні роки показники обсягу торгівлі зменшились у зв'язку з подіями, що відбуваються в Україні, але наша держава і надалі буде продовжувати співробітництво з цими країнами з метою соціального та економічного розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Міжнародна торгівля: навч. посібник за ред. Циганкової Т. М. – К.: КНЕУ, 2001. – 488 с.
2. Торговельно-економічне співробітництво між Україною та Китаєм: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://china.mfa.gov.ua/ua/ukraine-cn/trade>.
3. Торговельно-економічне співробітництво між Україною та Росією: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://russia.mfa.gov.ua/ua/ukraine-ru/trade>.
4. Шухрат Султоно про співпрацю України і Таджикистану: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://umta.ua/uk/persons/Tadzhikistan_%D1%96_Ukra%D1%97na.